

Liikunnan arviointi

Vilma Pikkupeura & Anni Lindeman

ELIP1007, koululiikunnan soveltaminen

Kevät 2023

1

2

3

4

5

6

Arvioinnin tehtävät

- Tukea oppilaan kasvua ja kehitystä
- Antaa oppilaalle tietoa omasta osaamisesta
- Ohjata ja KANNUSTAA
- Vahvistaa oppilaan itseluottamusta
- Kehittää oppimaan oppimisen taitoja

Periaate arvioinnin suunnittelussa:

Jokaisella oppilaalla on oikeus OSOITTAA PARASTA MAHDOLLISTA OSAAMISTAAN!

Asetukset arvioinnin taustalla

- Perusopetuslaki 6§ Yhdenvertaisuus
  - *Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.*
- Yhdenvertaisuuslaki 15§ Kohtuulliset mukautukset
  - *Viranomaisen tai koulutuksen järjestäjän on tehtävä asianmukaiset ja kulloisessakin tilanteessa tarvittavat kohtuulliset mukautukset, jotta vammaisen henkilö voi yhdenvertaisesti muiden kanssa saada koulutusta*
- Opetussuunnitelman perusteet: osaamisen näyttäminen
  - *Oppilaalla on oikeus näyttää parasta mahdollista osaamista*

Liikunnan tietojen ja taitojen oppiminen 50 % numerosta

Miten oppilaan toimintarajoitteet pitäisi huomioida liikuntataitojen oppimisen arvioinnissa?

T2 Havaintomotoriikka

T3 Tasapaino ja liikkumistaidot

T4 Välineenkäsittelytaidot

T5 Fyysisten ominaisuuksien arviointi- ja kehittämistaidot

T6 Uimataito ja vedestä pelastautuminen

Kaikki kriteerit huomioidaan arvioinnissa.
Fyysisen kunnon tasoa EI arvioida.

Työskentelytaidot 50 % numerosta

Miten arvioin oppilaan työskentelytaitoja, jos esim. toiminnan-ohjauksen pulmat (joiden ei saa antaa vaikuttaa arviointiin) näkyvät liikuntatunneilla työskentelyn ongelmina?

T1 Aktiivisuus ja yrittäminen

T7 Turvallinen ja asiallinen toiminta

T8 Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

T9 Reilupeli ja vastuullisuus ryhmässä

T10 Itsenäinen työskentely ja vastuu omasta toiminnasta

Työskentelyn arvioinnin haasteita

- TYÖSKENTELYTAIDOT muodostavat liikunnassa 50 % numerosta
  - Aktiivisuus ja yrittäminen
  - Turvallinen ja asiallinen toiminta
  - Yhteistyö ja vuorovaikutus
  - Reilu peli ja vastuullisuus ryhmässä
  - Itsenäinen työskentely ja vastuu omasta toiminnasta
- PERSONA tai TEMPERAMENTTI eivät saa vaikuttaa arvosanaan
- KÄYTTÄYTYMINEN ei saa vaikuttaa oppiaineen arvosanaan
  - arvioidaan erikseen

”Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet.”

(Perusopetuksen ops-perusteet 2014)

- Oikeus tukeen
- Oikeus näyttää parasta mahdollista osaamista

Arviointi tuen tarpeen tunnistamisessa

Vuosiluokilla 1-2

- Liikunnassa tärkeä tunnistaa sellaiset motorisen oppimisen vaikeudet, joilla voi olla yhteyttä muihin oppimisen ongelmiin arvioinnissa havainnoinnin lisäksi auttaa esim. MOQT-lomake

Vuosiluokilla 3-6

- Liikunnassa kiinnitetään huomiota sellaisten perustaitojen hallintaan, joilla on merkitystä yhteiseen toimintaan osallistumisessa
- Arvioinnissa auttaa esim. Move!, KTK-testi tai TGMD-testi --> systemaattinen havainnointi

Vuosiluokilla 7-9

- Liikunnassa kiinnitetään erityistä huomiota toimintakyvyn tukemiseen ja mieluisan liikuntaharrastuksen ylläpitämiseen / löytämiseen --> arvioinnissa auttaa esim. Move!, systemaattinen havainnointi

Toisella asteella

- Oppimisvaikeuksien tunnistaminen ja opiskelukyvyn tukeminen --> diagnostiset testit esim. tarkkaavuushäiriön tai lukivaikeuden tunnistaminen, myös Move!-mittauksia voi hyödyntää toimintakyvyn havainnoinnissa
- HOKS- prosessi / henkilökohtainen opiskelusuunnitelma / opintoihin liittyvän liikuntaohjelman laatiminen

Arvioinnin tehtävä on kannustaa ja tukea oppimista

- Suurin osa arvioinnista on oppimista tukevaa arviointipalautetta liikuntatunneilla
  - Opettajan antama palaute
  - Vertaispalaute
  - Tehtävän tuottama palaute
  - Itsearviointi

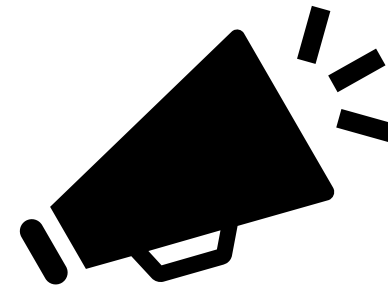

Arviointipalaute on tärkeä osa tukea tarvitsevien arviointikäytänteitä

- Opettajalta saatu huomio ja kannustava palaute on merkityksellistä oppilaalle
  - Palautteenannon **monikanavaisuus** on tärkeää, myös 13-18-vuotiailla
  - Pelkkä suullinen palaute ei toimi kaikille
- *"Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä siten, että oppilailla on mahdollisuus osoittaa parasta osaamistaan. Oppilaita ohjataan itsearviointiin."* (OPS 2014, Liikunnan arviointi)

POHDI: Kuinka itsearviointia voisi käyttää erityisoppilaiden liikunnan arvioinnissa?

Joitakin huomioita arviointipalautteesta

- Annetun palautteen on tärkeä olla konkreettista, jotta sillä on merkitystä oppilaalle

POHDI: Millaisia keinoja konkretisoida palautetta?

- Positiivinen palaute aikaansaa muutoksia paremmin kuin negatiivinen
- Heikkojen oppilaiden oppimismotivaatio heikkenee tutkitusti 3. luokalla
  - pienetkin edistymisen oppimisessa ovat tärkeitä tehdä näkyväksi

Oppilasarvioinnissa
oppilasta arvioidaan
käyttäen menetelmiä, joiden
avulla hän pystyy osoittamaan
parasta mahdollista
osaamistaan.

Systemaattinen
havainnointi

Epäsystemaattinen
havainnointi

Testaaminen

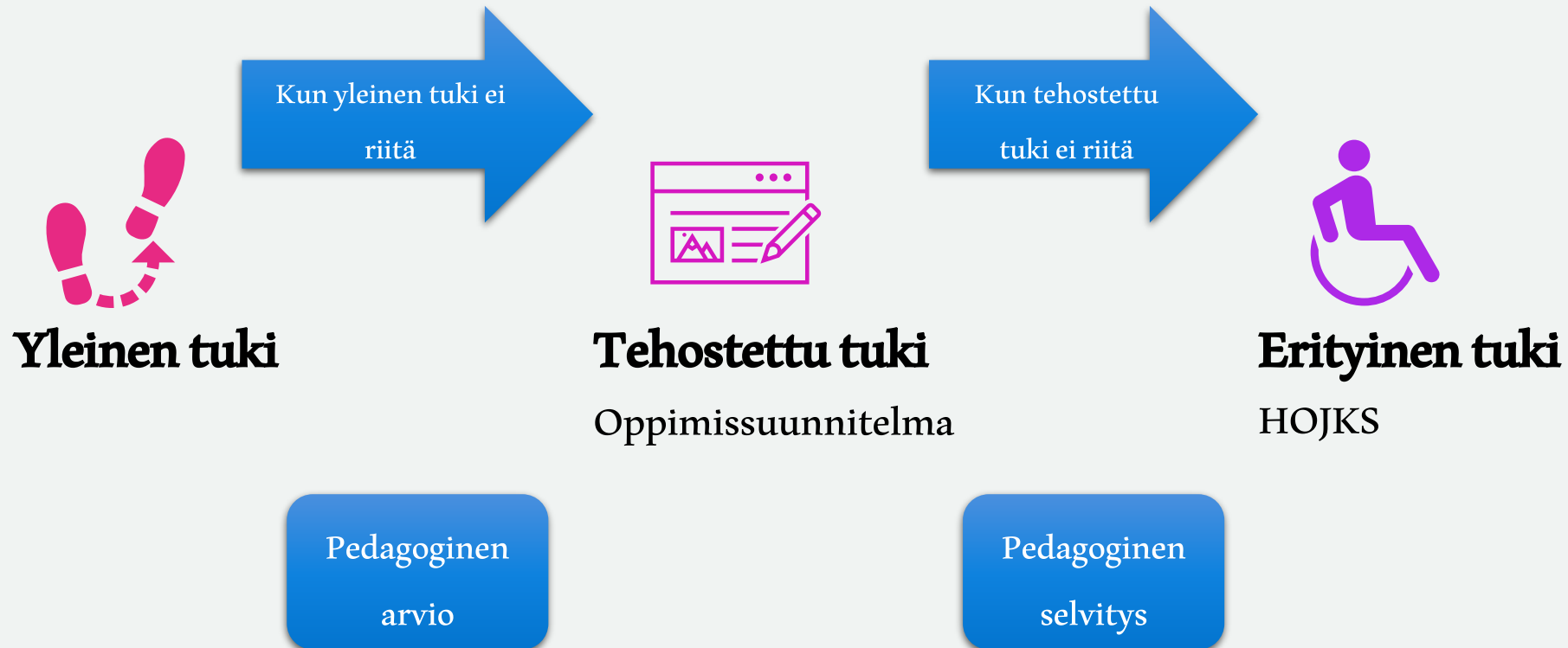
Kirjallinen ja
suullinen näyttö

Avustaja, apuvälineet

Erillinen tila ja/tai
aika näytön
suorittamiseen

Portfolio

KOLMIPORTAINEN TUKE

YLEINEN TUUKI

- Ensisijainen tukikeino osana koulun arkea
- Menetelmiä, joiden avulla oppilaat voivat näyttää parasta mahdollista osaamistaan ja oppimaan taitoja omista lähtökohdistaan
- Annetaan heti tuen tarpeen ilmetessä
  - Ei edellytä tutkimuksia, pedagogisia asiakirjoja tai –päätöksiä
- Todentamiseen voidaan käyttää oppimissuunnitelmaa tai muistiota

Yleistä tukea on...

- Laadukas pedagogiikka
  - Eriyttäminen – Soveltaminen
  - Oppilasryhmien muuntelu
- Oppilaiden osallisuuden lisääminen
- Monialainen yhteistyö
- Tukiopetus
- Osa-aikainen erityisopetus
- Ohjaaja tai luokka-avustaja

TEHOSTETTU TUKI

- Laaditaan...
  1. Pedagoginen arvio
  2. Oppimissuunnitelma
    - Yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa
- Tuki on säännöllistä, pitkäjänteistä ja suunnitelmallista
  - Toteutetaan muun opetuksen yhteydessä
- **Tavoitteet** määrittäyty opetussuunnitelman mukaisesti
- Tehostettu tuki voi olla kaikkia samoja tukimuotoja kuin yleisessäkin tuessa.

ERITYINEN TUKI

- Laaditaan
  1. Pedagoginen selvitys
  2. HOJKS
    - Yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa
- Tuki on luonteeltaan pitkäkestoista ja säännöllistä
  - Toteutumista arvioidaan säännöllisesti
- Mahdollista yksilöllistää **tavoitteita**
- Tuki voi olla kaikkea, mitä yleisessäkin tuessa.
- Lisäksi...
  - Kokoaikainen henkilökohtainen avustaja
  - Kokoaikainen erityisopetus
  - Opiskelu erityisluokalla tai -koulussa

Päätöarvioinnin kriteerit arvosanoille 5, 7, 8, 9

- *"Oppimäärä yksilöllistetään vasta, kun oppilas ei tuetustikaan näytä saavuttavan arvosanan 5 edellyttämää osaamisen tasoa"*
- *"Jos oppilas on opiskellut oppimissuunnitelmassa määriteltyjen oppiaineen erityisten painoalueiden mukaisesti... arvioidaan suhteessa yleiseen oppimäärään"*

(POPS 2014, muutosmääräys 2020)

Erityiset opetusjärjestelyt (PL 18§)

- Oppilaan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin tässä laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:
  - 1) oppilaalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;
  - 2) perusopetuksen oppimäärän suorittaminen olisi oppilaalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta; tai
  - 3) se on perusteltua oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä
- Osittainen tai kokonaan vapauttaminen, yksilöllisesti toteutettava opetusohjelma
- Erityiset opetusjärjestelyt vain erittäin painavasta syystä → muu oppimisen ja opiskelun tuki ensin

Kurssin arviointitehtävä

- Arvioinnin tulee pohjata liikunnan opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin kyseiselle luokkatasolle TAI oppilaan HOJKSn tavoitteisiin.
- Pyri kirjaamaan palaute kuitenkin riittävän konkreettisesti ja siten, että oppilaan on helppo ymmärtää käyttämäsi kieltä.
- Muista, että arvioinnin on tarkoitus kannustaa ja tukea oppilaan oppimista liikunnassa.
  - Pyri siis löytämään erityisesti asioita, jotka sujuvat, joissa oppilas on kehittynyt tai jotka ovat oppilaan vahvuuksia liikunnassa.
  - Kirjoita myös jokin kehityskohde tai muu tulevaisuuden tavoite oppilaalle. Anna palautetta sekä työskentelytaidoista että liikuntaan liittyvästä osaamisesta ja oppimisesta.

Olet liikkunut syksyn liikuntatunneilla aktiivisesti ja kokeillut rohkeasti myös uusia ja haastavia tehtäviä, kuten voimistelussa volttaa trampalta. Tunnet tärkeimmät karttamerkit ja osat suunnistustunneilla usein paikallistaa itsesi oikein kartalta. Kartanlukutaitoa tarvitset, kun esimerkiksi matkustat tai liikut uusissa ympäristöissä, ja siksi sitä kannattaa jatkossakin harjoitella. Osaat noudattaa sovittuja sääntöjä leikeissä ja peleissä. Olet taitava monissa pallopeleissä. Muista liikuntatunneilla huomioida, että kaikki saavat osallistua peliin ja pyri syöttämään myös niille oppilaille, jotka ovat pelanneet vähemmän.

Dokumentteja

Oppimisen tuki laissa

- [Perusopetuslaki, 16-17 §](#)
- [Varhaiskasvatustaki, 15 §](#)

Oppimisen tuki opetussuunnitelmissa

- [Oppimisen tuki \(perusopetus\), OPS 2014](#)
- [Oppimisen tuki \(esiopetus\), OPS 2014](#)
- [Lapsen tuki, Varhaiskasvatussuunnitelma 2022](#)